

Trnavská univerzita v Trnave, Pedagogická fakulta v spolupráci
s Central European Philosophy of Education Society a časopisom *Historia scholastica* vas pozývajú na

medzinárodné sympóziu

organizované z príležitosti 30. výročia pádu komunizmu v Európe

Výchova a vzdelávanie v totalitných ideológiách 20. storočia

v dňoch 17. až 18. októbra 2019 v Smolenickom zámku

Zameranie sympózia:

Cieľom sympózia je reflexia výchovy a vzdelávania v rôznych totalitných ideológiách v jednotlivých európskych krajinách v 20. storočí. V Európe sa po prvej svetovej vojne vytvoril priestor pre nové podoby demokracie a naplnenie túžob po pozdvihnutí ľudskej dôstojnosti a slobody človeka. Do stredy politického života sa dostali rôzne sociálne orientované a národné hnutia, ktorých pôvodne deklarovaným zámerom malo byť naplnenie idey sociálnej spravodlivosti a posilňovania idey identity národa. V dôsledku vojny však v mnohých európskych krajinách prepukli politické, hospodárske a sociálne krízy.

V Európe 20. storočia, ktorá pri svojom zrode ponúkala predpoklad na posilňovanie demokratického vývoja, sa kreovali rozličné sociálne a národné hnutia a kombinácie nacionalizmu a socializmu, ktoré poznačili tak život jednotlivcov ako aj celých spoločností. Pozitívne idey sociálnej spravodlivosti a posilňovania identity národa boli vo vznikajúcom demokratickom prostredí zväčša zneužitá a vo svojich patologických variantoch sa stali nástrojmi deštrukcie a zločinov proti ľudskosti. Ide najmä o rôzne mutácie politických režimov fašizmu, národného socializmu a komunizmu. Ich predstavitelia prezentovali svoje ideológie ako najvhodnejšie východisko zo zložitej politickej a hospodárskej situácie a argumentovali tým, že niet inej možnosti, ako akceptovať ich predstavy o smerovaní spoločnosti a národa. Všetky tieto podoby totalitných režimov majú spoločné to, že sa snažili o ovládnutie spoločnosti a človeka vo všetkých oblastiach života, čo možno chápať ako negáciu demokracie. Jadrom totalitných režimov bola vždy totalitná strana, ktorá bola centrálnym mocenským nástrojom a prostriedkom kontroly celej spoločnosti.

Školské systémy sú dôležitým nástrojom kontrolovanej prípravy budúcich generácií zo strany totalitného štátu a diseminácie ideológie prostredníctvom obsahov výchovy a vzdelávania. Štátne koncepcie

vzdelávania boli pertraktované ako výchova „novej spoločnosti“ a „nového človeka“. Tým, že v 20. storočí bolo zaškoľovanie detí povinné a školským systémom muselo prejsť každé dieťa, išlo o veľmi efektívny nástroj. Štát tiež ovplyvňoval a usmerňoval prijímanie a prípravu budúcich učiteľov a vychovávateľov. Ministerstvá školstva v totalitných režimoch boli obsadené ľuďmi blízkyimi štátnej ideológii a jej protagonistom. Výchova a vzdelávanie v totalitných režimoch boli úzko prepojené s prijatou politickou doktrínou a spoločne s totalitnou stranou boli dôležitým nástrojom moci a kontroly nad celou spoločnosťou.

Sociológovia a filozofi tvrdia, že súčasný svet speje k rizikovej spoločnosti, resp. postmoralitnej spoločnosti, ktorá sa vyznačuje frustráciou moderného človeka zo straty hodnotovej orientácie a predurčuje fungovanie politického systému. Európa sa akoby nechcela poučiť zo svojho totalitného obdobia a podobne ako počas prvého „útku na demokraciu“ v medzivojnovom období, aj dnes mnohí politici zneužívajú svoju moc a sú voči demokracii nelojálni. Zlyhanie, odmietanie sebareflexie, nadradovanie osobných preferencií, má výrazný vplyv na vzrastajúcu nedôveru voči etablovaným politickým subjektom, ktoré reprezentujú. To napomáha extrémizmu a populizmu, ktorý sa v súčasnosti často šíri aj z najvyšších politických pozícií. Reflexia a skúmanie výchovy a vzdelávania v totalitných režimoch 20. storočia sa nám z tohto dôvodu javí ako aktuálna a potrebná.

Rokovanie sympózia je zamerané na dve oblasti:

- 1) **školstvo a vzdelávanie v totalitných režimoch 20. storočia v historicko-pedagogickej reflexii,**
- 2) **školstvo a vzdelávanie v totalitných režimoch 20. storočia v pedagogicko-filozofickej reflexii.**

Prijaté konferenčné príspevky budú publikované v časopise *Historia scholastica*

(<http://www.historiascholastica.com/cs>). Vzhľadom na historické zameranie časopisu, odporúčame aj v textoch pedagogicko-filozofického zamerania zachovať historizujúci referenčný rámec.

Pokyny pre publikovanie finálnych príspevkov (v angličtine, nemčine, slovenčine a češtine) nájdete na: <http://www.historiascholastica.com/sites/www.historiascholastica.com/files/files/Historia-scholastica-Citovani-zdroju-a-bibliograficke-citace.pdf>

Konferenčný poplatok: 80,- eur (doktorandi 50,- eur)

Dôležité termíny:

- **do 31. januára** - potvrdenie účasti a názvu príspevku ([poslať na: bkudlac@gmail.com](mailto:bkudlac@gmail.com) or arajsky@gmail.com)
- **do 31. marca** – zaslanie abstraktu (téz) príspevku v anglickom jazyku (rozsah od 2000 do 3000 znakov vrátane medzier, autori sú zodpovední za jazykovú korektnosť) ([poslať na: anna.sadovska@gmail.com](mailto:anna.sadovska@gmail.com))
- **do 30. mája** – notifikácia ohľadne akceptovania, resp. neakceptovania príspevku
- **do 31. augusta** – príprava zborníka abstraktov v elektronickej podobe a jeho zaslanie účastníkom konferencie
- **do 31. augusta** – zaplatenie konferenčného poplatku
- **17. a 18. október** – konferenčné rokovania, v závere konferencie budú oznámené pokyny pre odovzdanie finálnej verzie príspevkov

Rokovacie jazyky:

Powerpointové prezentácie **v anglickom jazyku**, ústne prezentácie **v anglickom, nemeckom alebo slovenskom a českom jazyku**.